

Utgåva
2025.2

2025
CERTIFIERINGSREGLER FÖR

BIOGÖDSEL

SPCR 120

FÖRORD	4
1. INLEDNING	5
1.1 ALLMÄNT OM CERTIFIERING	5
1.2 CERTIFIERINGSREGLERNAS OMFATTNING	5
1.3 DEFINITIONER	6
2. VILLKOR FÖR CERTIFIERING AV BIOGÖDSEL.....	9
2.1 ALLMÄNT	9
2.2 ANSÖKAN.....	9
2.3 KVALIFIKATIONSÅRET	9
2.4 FORTLÖPANDE KONTROLL.....	13
2.5 MÄRKNING.....	13
2.6 GILTIGHETSTID FÖR CERTIFIKAT.....	13
2.7 ÄNDRING AV CERTIFIERAD PRODUKT	13
3 SYSTEMKRAV OCH TEKNISKA KRAV.....	14
3.1 SUBSTRAT	14
3.2 LEVERANTÖRSBEDÖMNING	15
3.3 LEVERANS OCH TRANSPORT	16
3.4 MOTTAGNING.....	16
3.5 BEHANDLINGSPROCESS	17
3.6 PROVTAGNING	17
3.7 PRODUKT	18
3.8 INNEHÅLLSDEKLARATION	21
3.9 RÅD OCH ANVISNINGAR FÖR ANVÄNDNING AV BIOGÖDSEL	22
3.10 DISTRIBUTION AV BIOGÖDSEL.....	22
4 TILLVERKARENS EGENKONTROLL	23
4.1 ALLMÄNT	23
4.2 STYRANDE DOKUMENT.....	23
4.3 REDOVISANDE DOKUMENT	24
4.4 LEDNINGENS GENOMGÅNG.....	25
4.5 UTBILDNING AV PERSONAL	25
4.6 HANTERING AV FÄRDIG PRODUKT.....	26
4.7 HANTERING AV AVVIKANDE PRODUKT	26
4.8 KORRIGERANDE ÅTGÄRDER	26
4.9 SPÅRBARHET.....	26
4.10 HANDLINGSPLAN	26
4.11 KLAGOMÅL.....	27
4.12 INRAPPORTERING TILL AVFALL WEB	27
5 RISE ÖVERVAKANDE KONTROLL.....	28
5.1 ALLMÄNT OM CERTIFIERING VID RISE	28
5.2 GENOMFÖRANDE	28
5.3 PROVNING OCH KONTROLL	28
5.4 ÅTGÄRDER VID UNDERKÄND EGENKONTROLL.....	28
5.5 RAPPORTERING	28
6 ÖVRIGA VILLKOR FÖR CERTIFIERING	30
6.1 ALLMÄNT	30
6.2 REVIDERING AV CERTIFIERINGSREGLER	30
6.3 CERTIFIKAT SINNEHAVARENS ANSVAR	30
6.4 RÄTTEN ATT ANVÄNDA MÄRKET.....	31
6.5 ÖVERLÅTELSE AV CERTIFIKAT	31
6.6 ÅTERKALLANDE AV CERTIFIKAT.....	31

6.7	ÅTAGANDEN VID ÅTERKALLANDE AV CERTIFIKAT	31
6.8	ÅTERLÄMNANDE AV CERTIFIKAT	31
6.9	CERTIFIERINGSORGANETS ANSVAR	31
6.10	SEKRETESS	31
6.11	ÖVERKLAGANDE	32
6.12	AVGIFTER	32
7	REFERENSER	33
8	BILAGOR	35
BILAGA 1A	SUBSTRAT	35
BILAGA 1B	TILLSATS- OCH PROCESSHJÄLPMEDEL	35
BILAGA 2	METODER FÖR ANALYS AV BIOGÖDSEL	36
BILAGA 3	KRAV PÅ SMITTSKYDD	37
BILAGA 4	UTFORMNING AV MÄRKET FÖR CERTIFIERAD BIOGÖDSEL	42
BILAGA 5	OBLIGATORISKA UPPGIFTER TILL AVFALL WEBB	43

FÖRORD

Dessa certifieringsregler anger villkor för certifiering, tekniska krav och krav för fortlöpande kontroll för certifierad biogödsel.

Förändringar i årets regelverk

Förändringar har gjorts i avsnitt 2.3.5.1 tabell 3, 3.3, 3.6, 3.7.2.3, 3.7.3, 3.8, 4.5, Bilaga 2 och Bilaga 3 tabell 10. Rapporten U2014:13 har uppdaterats. Den nya versionen gäller från 2025-01-01.

Certifieringssystemet

Avfall Sverige är systemägare och äger certifieringssystemet SPCR 120.

Tekniska krav enligt kapitel 3 har tillsammans med krav på fortlöpande kontroll enligt kapitel 4 och 5 tagits fram av Avfall Sverige i samarbete med bl.a. RISE, Sweco, Dansk Jordförbättring och SLU. Certifiering utförs av RISE.

Den fortlöpande kontrollen består av tillverkarens egenkontroll och RISE övervakande kontroll. RISE övervakande kontroll utförs vid besök hos tillverkaren och omfattar granskning av tillverkarens egenkontroll.

Certifieringsreglerna bygger på gällande standarder och kriterier beskrivna i RVF-rapport 99:2 (AFR-rapport 257) "Sjösättning av certifieringssystem för kompost och rötrest" [1]. Styrgruppen för Certifierad återvinning gör årligen en översyn av certifieringsreglerna. Aktuell upplaga av certifieringsreglerna finns att hämta på Avfall Sveriges webbplats www.avfallsverige.se. Andra dokument som ligger till grund för certifieringsreglerna är aktuell version av bl.a. lagstiftningen rörande animaliska biprodukter [2] och [3].

Till reglerna finns en vägledning som ger råd om hur reglerna kan tillämpas. Dokumentet finns för nedladdning på Avfall Sveriges webbplats.

Certifieringsreglerna fastställs genom beslut i styrgruppen för Certifierad återvinning. Styrgruppen sammanträder minst fyra gånger om året. I styrgruppen är såväl tillverkare, användare, berörda branschorganisationer som experter representerade.

Denna utgåva träder i kraft 2025-01-01.

Gustav Rogstrand
Ordförande, Certifierad återvinning

1. Inledning

1.1 Allmänt om certifiering

Certifiering innebär bestyrkande från ett oberoende certifieringsorgan att en produkt uppfyller krav ställda i en standard eller annan form av specifikation. Detta bekräftas genom certifikat.

1.2 Certifieringsreglernas omfattning

Dessa certifieringsregler avser certifiering av biogödsel, baserat på rena källsorterade biologiskt nedbrytbara substrat, med avseende på krav gällande: ingående substrat, leverantörer, insamling och transport, mottagning, behandlingsprocess, produkt samt ”Innehållsförteckning” och ”Råd och anvisningar för användning av biogödsel”.

Certifieringsreglerna är främst skrivna för biogasanläggningar, men är även tillämpbara på våtkomposteringsanläggningar i den mån de behandlar substrat som är godkända enligt dessa certifieringsregler.

Om en anläggning använder avloppsfraktioner som substrat, omfattas inte biogödseln av dessa regler.

Syftet med certifieringssystemet är inte att certifiera färdiga blandningar där andra material ingår utöver biogödsel. En blandad produkt som innehåller certifierad biogödsel får dock bära certifieringssystemets märke även om inte produkten omfattas av systemet.

Certifieringsreglerna är baserade på resultat från projektet ”Kvalitetssäkring av kompost och biogödsel från organiskt avfall”. Rapporter från detta projekt, bl.a. RVF rapport 99:2 ”Sjösättning av certifieringssystem för kompost och rötrest” [1], kan beställas från Avfall Sverige.

Andra dokument som ligger till grund för certifieringsreglerna är Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 den 21 oktober 2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter (ABP) som inte är avsedda att användas som livsmedel [2] och Kommissionens förordning (EU) 142/2011 om genomförande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 den 25 februari 2011 [3].

1.3 Definitioner

Animaliska biprodukter	Animaliska biprodukter (ABP) är material från djurriket som inte är livsmedel och som ännu inte bearbetats eller behandlats till att ingå i begreppet framställda produkter. Exempel är biprodukter från slaktade djur. Även kommersiellt fångad fisk och rens från sådan fisk omfattas. Det gör också ull, fjädrar, äggskal, matavfall och naturgödsel [2].
Biogödsel	Gödselmedel som bildas efter rötning av organiskt material från livsmedels- och/eller foderkedjan, samt andra närliggande värdekedjor t ex källsorterade avfallslag, stallgödsel, grödor och skörderester, dock ej avloppsrelaterade material.
Certifierad biogödsel	Biogödsel certifierad enligt regelsystemet för Certifierad återvinning, SPCR 120.
Certifieringsorgan	Ett certifieringsorgan är en juridisk person som är ackrediterat av SWEDAC. Certifieringsorganet är en oberoende part som intygar överensstämmelse med specificerade krav.
Distributör	Juridisk person som enligt avtal med tillverkare tillhandahåller tjänsten leverans av biogödsel till slutanvändare.
Egenkontroll	System för att kontrollera sin verksamhet, vilket inkluderar provtagningar och dokumenterade rutiner som upprättas för att säkerställa att avsedd kvalitet på produkten uppnås.
Glidande medelvärde	Medelvärden i en tidsserie. Bildas genom att addera alla värden i ett fast tidsintervall bakåt i tiden och dela summan med antalet adderade termer. Används här som enkelt glidande medelvärde med lika viktning av termerna.
Godkänd insamlingspåse	Godkänd insamlingspåse certifierad enligt EN13432 eller utvärderad för kontakt med livsmedel enligt (EC) No 1935/2004.
Hygieniseringskontroll	Hygieniseringskontroll är ett fristående kontrollmoment som utförs av kontrollorganet under kvalifikationsåret som ett led i att påvisa smittskyddssäkerhet.
Kontrollorgan	Organ som utför kontroll.
Kvalifikationsår	Certifikat kan medges tidigast efter ett års kontroll, ett så kallat kvalifikationsår. Kvalifikationsåret startar vid första kontrolltillfället.
Källsortering	Sortering eller separering av avfall på samma plats där avfallet uppkommit, till exempel i hushållet.
Leverantör	Juridisk person som enligt avtal med tillverkare levererar substrat till en anläggning.

Leverantörsbedömning	Kontroll som den certifierade anläggningen utför för att kontrollera sina substratleverantörer för att säkerställa kvaliteten på substrat och biogödsel.
Mataavfall	Alla typer av matavfall, inklusive använd matolja, från restauranger, storkök och andra typer av kök, inbegripet centralkök och hushållskök. Detta substrat omfattas av ABP-lagstiftningen även om det är avsett att gå vidare till en biogasanläggning [3].
Omvandling	Begrepp som återfinns i förordning (EU) nr 142/2011. Med omvandling menas i detta dokument en process som vanligtvis består av hygienisering (pastörisering) med efterföljande rötning. Hygieniseringen kan även ske under eller efter rötning, beroende på biogasanläggningens konstruktion.
Parti	Avser en avgränsad mängd med homogen sammansättning som har verifierats och som producerats under en definierad tid. I normalfallet är ett parti den mängd biogödsel som producerats under den tid som en samlingsanalys representerar.
Process	Samtliga steg under behandlingsprocessen från substrat till biogödsel.
Processhjälpmiddel	Tillsats som är avsedd att underlätta eller möjliggöra steg i behandlingsprocessen. Tillåtna processhjälpmiddel anges i bilaga 1b.
Produkt	Med produkt i dessa regler avses biogödsel i leveransklart skick före inblandning av tillsatser som torv, mineralgödsel eller motsvarande.
Rötrest	Samlingsnamn för gödselmedel som bildas efter rötning av organiskt material. Beroende på ursprung benämns rötresten olika; biogödsel (från samröttningsanläggningar och gårdsbiogasanläggningar) och rötslam (från avloppsreningsverk). I ABP-lagstiftningen gäller dock annan definition.
Slurry	Pumpbar blandning av substrat, som efter behandling i en förbehandlingsanläggning eller direkt, kan rötas i en biogasanläggning.
Substrat	Biologiskt lättnedbrytbart material som används för produktion av biogas och biogödsel genom rötning. Tillåtna substrat anges i bilaga 1a.
Synliga föroreningar	Synliga föroreningar är främmande föremål såsom plast, glas, metall och kompositmaterial med en storlek > 2,0 mm.
Tillsatsmedel	Tillsats som är avsedd att förbättra produktens kvalitet. Tillåtna tillsatsmedel anges i bilaga 1b.
Tillverkare	Juridisk person som producerar biogödsel.

Transportör

Juridisk person som ingått ett transportavtal med tillverkare eller på uppdrag av distributör, kommun eller organisation fysiskt samlar in och/eller transporterar substrat och biogödsel.

2. Villkor för certifiering av biogödsel

2.1 Allmänt

I detta kapitel anges villkoren för certifiering av biogödsel. Villkoren beslutas av en styrgrupp som är sammansatt med representanter från livsmedelsorganisationer, berörda branschorganisationer samt jordbruksbranschen. Villkoren revideras vid behov, dock minst årligen.

Innan certifikat kan utfärdas görs en inledande bedömning av produkten och av den fortlöpande kontrollen under ett kvalifikationsår. Certifikatet gäller därefter under förutsättning att den fortlöpande kontrollen fungerar, enligt kapitel 4. Övriga villkor framgår av kapitel 3 och 6.

2.2 Ansökan

Ansökan om certifiering **skall** ske skriftligen och innehålla:

- datum
- signatur av behörig firmatecknare
- produktionsplats
- namn på produkten
- användningsområde
- översiktlig beskrivning av anläggningens process, organisation och ledningssystem.

Senast under kvalifikationsåret **skall** ansökan kompletteras med:

- tekniskt underlag, provningsrapporter
- beskrivning av tillverkarens egenkontroll
- utförlig processbeskrivning
- förslag till märkning enligt kapitel 2.5.

2.3 Kvalifikationsåret

Certifikat kan medges tidigast efter ett års kontroll, ett kvalifikationsår.

Kvalifikationsåret startar när kontrollorganet utfört den första kontrollen. För ytterligare produkter, från samma anläggning, som certifieras krävs inte något nytt kvalifikationsår.

I den inledande bedömningen granskas insända handlingar. När bedömningen är klar och den sökandes underlag bedöms uppfylla kraven, gör kontrollorganet besök hos tillverkaren, som då **skall** kunna redovisa att egenkontrollen uppfyller kraven i kapitel 4.

Tillverkaren **skall** under kvalifikationsåret visa att:

- hygieniseringen fungerar
- en godkänd produkt produceras vid anläggningen
- personalen arbetar utifrån ett egenkontrollsystem
- erforderliga styrande dokument har upprättats, kapitel 4.2
- det finns godkända prover från sex månader i följd.

Avvikelser som tillverkaren fått under kvalifikationsåret **skall** åtgärdas innan certifikat kan utfärdas.

När tillverkaren uppfyller kraven enligt certifieringsreglerna **skall** ett avtal tecknas mellan tillverkaren och kontrollorganet om fortlöpande kontroll. Därefter utfärdas certifikatet.

2.3.1 Produktion under kvalifikationsåret

Under kvalifikationsåret får produkt varken märkas eller saluföras som certifierad produkt.

2.3.2 Underkänd produkt under kvalifikationsåret

Kvalifikationsåret **skall** startas om när en produkt blir underkänd utan att en adekvat förklaring kan ges till orsaken och utan att problemet som orsakade kvalitetsbristen har åtgärdats.

2.3.3 Tekniskt underlag inför certifiering

För den produkt som certifieras **skall** sökanden redovisa ett tekniskt underlag som **skall** innehålla nedanstående information:

- ”Innehållsdeklaration” enligt kapitel 3.8
- ”Råd och anvisningar för användning av biogödsel” enligt kapitel 3.9
- analysrapport, baserad på analyser från kvalifikationsåret, som **skall** visa att kraven enligt kapitel 3.7 uppfylls
- processbeskrivning.

Processbeskrivningen **skall**:

- visa vilka produktionsenheter som ingår
- visa vilka driftsparametrar som ska mätas eller kontrolleras i processen
- visa var anläggningen finns geografiskt placerad, ort och kommun
- vara daterad.

2.3.4 Provtagnings- och analysfrekvens för kvalifikationsåret

Den lägsta provtagnings- och analysfrekvensen beror av storleken på mottagen totalmängd till biologisk behandling enligt tabell 1 nedan. Provtagning som sker under kvalifikationsåret **skall** vara jämnt utspridd över året. Om anläggningen är ny och det inte finns biogödsel att provta **skall** all provtagning ske jämnt utspridd under kvalifikationsårets sex sista månader.

Tabellen syftar på provtagning av de parametrar som omnämns i:

- kapitel 3.7; metaller, smittskydd, synliga föroreningar. För fast biogödsel gäller även analys av grobara frön och växtdelar
- kapitel 3.8.1.

I det fall ett större antal prover tas än vad tabell 1 nedan anger, **skall** varje enskilt prov klara de uppställda kraven. Prover tagna enligt gällande provtagningsplan **skall** användas vid beräkning av medelvärde.

Tabell 1. Lägsta tillåtna provtagnings- och analysfrekvens under kvalifikationsåret

	Lägsta tillåtna provtagnings- och analysfrekvens (antal analyser/år)		
Mottagen totalmängd till biologisk behandling (ton/år)	Kvalifikationsår		
	Allt <u>utom</u> bakteriologiska prov och synliga föroreningar	Bakteriologiska prov ¹⁾	Synliga föroreningar
<5 000	2	4	12
5 000 – 10 000	4	4	12
> 10 000	8	4	12

¹⁾ Provtagningen **skall** under kvalifikationsåret vid två tillfällen utföras på tre punkter enligt tabell 2. Vid de resterande två tillfällena räcker det att analysera produkten enligt instruktionerna under rubriken ”Produktkontroll” i bilaga 3.

2.3.5 Provtagning och analys under kvalifikationsåret

Analysmetoder finns i bilaga 2.

2.3.5.1 Hygieniseringskontroll

Hygieniseringskontroll är ett fristående kontrollmoment som utförs av kontrollorganet under kvalifikationsåret. Vid större ombyggnationer där anläggningens utformning eller systemlösning ändras kan en förnyad hygieniseringskontroll utföras, om certifieringsorganet eller kontrollorganet bedömer att så är nödvändigt. Under den löpande kontrollen kontrolleras hygieniska aspekter, dock inte i samma omfattning som vid hygieniseringskontrollen under kvalifikationsåret.

I tabell 3 nedan definieras de olika anläggningskategorierna samt vilka kontrollkrav som gäller för respektive anläggningskategori.

Under hygieniseringskontrollen sker en systemteknisk granskning av anläggningen. Kontrollorganet kontrollerar minst styr- och övervakningssystemets funktion, tvättrutiner och tvättsystem samt brister i den tekniska utformningen med betydelse för smittskyddssäkerheten. Kontrollorganet granskar också att rutiner finns som säkerställer att återsmitta, så kallad korskontaminering, undviks. I samband med hygieniseringskontrollen **skall** kontrollorganet även granska hur tillverkaren utför provtagning och provhantering inför bakteriologisk analys.

Om anläggningen är en A- eller B-anläggning, se tabell 3, **skall** det kontrolleras att ett godkännande av Jordbruksverket har införskaffats. Godkännandet från Jordbruksverket erhålls efter en kontroll och innefattar vilka typer av ABP som behandlas. För mer information se ABP-förordningarna [2] [3].

Under kvalifikationsåret **skall**, inom ramen för hygieniseringskontrollen, ett utökat provtagningsprogram genomföras. Prov tas i punkter som anges i tabell 2 nedan och med angivna analysparametrar.

Hygieniseringen **skall** kontrolleras genom temperaturmätning i materialet. Temperaturen **skall** mätas för varje parti och dokumenteras.

Tabell 2. Provpunkter och analyser vid hygieniseringskontroll

Provpunkt	Analys
1. Material före hygienisering	<i>Escherichia coli</i>
2. Material efter hygienisering	<i>Escherichia coli</i>
3. Biogödsel (prov tas i leveranspunkt för produkt)	<i>Escherichia coli</i> <i>Salmonella</i>

Fem prov **skall** tas i respektive tre punkter, enligt tabell 2. Proverna i respektive punkt **skall** tas ut samtidigt. Provtagningen **skall** under kvalifikationsåret vid två tillfällen utföras på tre punkter. Vid de resterande två tillfällena räcker det att analysera produkten enligt instruktionerna under rubriken ”Produktkontroll” i bilaga 3.

Provtagningsproceduren **skall** utföras fyra gånger under kvalifikationsåret, se tabell 1. Kraven för provpunkt 2 och 3 (totalt 30 delprov) är:

- Antalet *Escherichia coli* **skall** efter hygienisering ha reducerats motsvarande minst 4 log₁₀-enheter, eller att cfu/g <100, dvs log cfu/g <2

Provpunkt 3

- *Salmonella* **skall** ej kunna påvisas. Provet **skall** omfatta 25 g biogödsel.

Tabell 3. Krav på hygieniseringskontroll under kvalifikationsår för anläggningskategori A, B och C med avseende på smittskydd

Anläggningskategori		Hygieniseringskontroll
A	Anläggning som behandlar organiska restprodukter inklusive animaliska biprodukter.	Krävs
B	Anläggning som behandlar organiska restprodukter och enbart animaliska biprodukter som kan behandlas enligt nationell lagstiftning. ¹⁾	Krävs
C	Anläggning som enbart behandlar vegetabiliskt avfall, t ex foder- och energigrödor.	Krävs ej

¹⁾ Se Kommissionens förordning (EU) 142/2011, bilaga V, kapitel III, avsnitt 2, punkt 2 för ytterligare detaljer [3]. I SJVFS 2014:43, bilaga 4 [9] återfinns behandlingskrav för dessa avfallsslag.

2.4 Fortlöpande kontroll

Den fortlöpande kontrollen **skall** säkerställa att certifierade produkter uppfyller kraven för reglerna SPCR-120. Den **skall** bestå av leverantörsbedömning enligt kapitel 3.2 och egenkontroll enligt kapitel 4 samt övervakande kontroll enligt kapitel 5.

2.5 Märkning

De produkter som är certifierade enligt systemet har rätt att bära märket ”CERTIFIERAD ÅTERVINNING”. Märkets utseende framgår av bilaga 4. Märket **skall** användas i oförändrad form. Förstoring eller förminskning får ske men proportionerna **skall** bibehållas.

Märkningen **skall** finnas på en framträdande plats på:

- följesedlar
- informations- och marknadsföringsmaterial.

Märkningen **skall** även innehålla uppgifter om:

- certifikatsnummer
- namn på innehavaren av certifikat
- produktnamn
- tillverkningsnummer eller tillverkningsdatum.

En jordblandning som innehåller certifierad produkt får bära certifieringssystemets märke. Det **skall** då framgå att endast biogödseln är certifierad. Andelen certifierad biogödsel i blandningen **skall** finnas angiven.

Det **skall** finnas en rutin för hur märkningen hanteras vid indraget certifikat.

2.6 Giltighetstid för certifikat

Certifikatet är giltigt under fem år. Därefter **skall** tillverkaren ansöka om förlängning av certifikatet för att fortsatt få produkten certifierad.

2.7 Ändring av certifierad produkt

Certifikatsinnehavare **skall** före byte av substratursprung eller ändring av behandlingsprocess underrätta certifieringsorganet. Certifieringsorganet avgör om bytet eller ändringen är av sådan art att den kan godtas utan förnyad provning, kontroll eller revidering av certifikat.

3 Systemkrav och tekniska krav

Det står certifikatinnehavaren fritt att ha en högre ambitionsnivå än de krav som framgår av reglerna.

3.1 Substrat

Substrat till certifierad biogödsel **skall** vara rena, källsorterade och biologiskt lättnedbrytbara. Godkända substrat framgår av bilaga 1a. Om tillverkaren avser att behandla ett substrat som inte finns med i bilaga 1a **skall** en ansökan skickas in till styrgruppen för Certifierad återvinning. Tar tillverkaren emot och behandlar ett för dem nytt substrat **skall** en riskanalys utföras. Om riskanalysen visar på en bedömd risk att något reglerat gränsvärde överskrids i biogödseln till följd av behandling av det nya substratet **skall** substratet kontrolleras med avseende på identifierade riskparametrar. Det kan antingen kontrolleras genom leverantörens egen innehållsbeskrivning eller genom att provtagning och analys sker av aktuellt substrat. All dokumentation i samband med riskanalys, innehållsbeskrivning och eventuell analys **skall** sparas i minst fem år och kunna visas upp för kontrollorganet.

Tillverkaren **skall** ha en rutin för och kontinuerligt utöva en sådan riskbaserad kontroll och styrning av alla inkommande substrat som ger en möjlighet att preventivt stoppa leveranser av substrat som riskerar förorsaka att något reglerat gränsvärde överskrids för biogödseln.

Om rötning av animaliska biprodukter sker hos tillverkaren **skall** dennes anläggning vara godkänd av Jordbruksverket och uppfylla de krav som anges i bilaga 3.

3.1.1 Insamlingspåsar

Från och med 1 januari 2023 får endast godkända insamlingspåsar tas in till tillverkarens anläggning. Detta kontrolleras av tillverkaren vid leverantörsbedömning. För att vara godkänd **skall** påsen som helhet (in- och utsida inklusive lim och tryckfärg) antingen vara testad och certifierad enligt EN13432 eller utvärderad för kontakt med livsmedel enligt metod för kontakt med sura livsmedel i rumstemperatur under max 30 dagar. EN13432-certifikatet **skall** vara utställt av ett oberoende ackrediterat organ medan utvärderingen för kontakt med livsmedel **skall** vara verifierad av en väl etablerad tredjepart genom exempelvis Normpackcertifikat, ISEGA eller liknande.

3.1.2 Tillsatsmedel och processhjälpmedel

Tillsatsmedel och processhjälpmedel får användas i processen. Dessa **skall** deklareraras och beskrivas i tillverkarens egenkontrollprogram. De tillsats- och processhjälpmedel som är godkända anges i bilaga 1b. Om tillverkaren avser att använda ett tillsats- eller processhjälpmedel som inte finns med i bilaga 1b, **skall** en ansökan skickas in till styrgruppen för Certifierad återvinning.

Det är tillåtet att använda maximalt 10 kg aktiv substans polyakrylamidpolymer per ton TS biogödsel i processen oberoende av var polymeren används, inklusive polymer som ingår i inkommande substrat. Tillverkaren **skall** årsvis sammanställa månadsanvändning av polymerer inklusive den mängd som ingår i inkommande substrat.

3.1.3 GMO

Alla GMO-produkter som är godkända enligt EU:s regelverk accepteras som substrat till en biogasanläggning. Det **skall** framgå av innehållsdeklarationen som medföljer biogödseln att GMO-produkter använts som substrat.

3.2 Leverantörsbedömning

Leverantörsbedömning **skall** grundas på en årlig riskanalys av substratleverantörerna. Riskanalysen avgör vilka substratleverantörer som **skall** besökas. I riskanalysen **skall** hänsyn tas till två faktorer; dels typ av substrat och därmed risk för förorening av biogödseln, dels mängden substrat jämfört med den totala mängden substrat som används av tillverkaren.

Leverantörsbedömning **skall** göras årligen, oberoende av riskanalysens resultat, när:

- förbehandlat källsorterat matavfall tas emot i form av slurry
- matavfall tas emot från en eller flera kommuner direkt till biogasanläggningen, i minst en av dessa kommuner. Riskanalysen ligger till grund för vilken eller vilka kommuner som **skall** besökas
- biogasanläggningen tar emot både källsorterat matavfall och slurry.

För övriga substrat gäller att riskanalysen styr antalet leverantörsbedömningar som **skall** utföras årligen. Dock **skall** minst en övrig substratleverantör bedömas, d.v.s. sådana substratleverantörer som inte levererar slurry eller källsorterat matavfall.

Rutin för leverantörsbedömning **skall** finnas. Följande innehåll **skall** minst finnas med i rutinen:

- dokumenterad rätt att genomföra leverantörsbedömning
- leverantörsbedömning utförd enligt den årligen uppdaterade riskanalysen
- riktlinjer som beskriver vad som kontrolleras vid leverantörsbedömningen
- skriftlig dokumentation av varje leverantörsbedömning som hålls tillgänglig för kontrollorganet
- krav på leverantören att vid avvikelser inom två veckor redovisa utförda och/eller planerade åtgärder
- bedömning om leverantörens åtgärder vid avvikelser är godkända eller inte.

Leverantörsbedömning **skall** dokumenteras i ett protokoll med minst följande innehåll:

- rubrik
- datum då leverantörsbedömning utfördes
- vilka som närvarade vid leverantörsbedömningen från tillverkaren respektive substratleverantören
- vilka avvikelser samt noteringar som framkommit
- hur avvikelser ska följas upp.

3.3 Leverans och transport

Frågan om tillverkaren behöver ha flera separata avtal tas upp i vägledningen

Det **skall** finnas skriftliga avtal med substratleverantör, transportör och distributör. SPCR 120 **skall** stå omnämnt i

de avtal som tillverkaren har med substratleverantörer. I detta avtal **skall** det också framgå vilka renhetskrav som ställs på de inkommande substrat som tillverkaren använder. Dessa renhetskrav gäller både felsorterat material och önskade ämnen.

Tillverkaren **skall** tillse att transportören:

- dokumenterar hämtställen och mängd substrat vid varje transport.
- med sin hantering inte försämrar materialets kvalitet genom att skadliga eller främmande ämnen tillförs
- vidtar åtgärder för att undvika återinfektion av smittämnen
- följer ABP-förordningarna vid insamling och transport av ABP-material. Det gäller särskilt märkning av fordon, tvätt och handelsdokument [2] [3]
- genomför egenkontroll. Vid behov kan en leverantörsbedömning utföras av transportörens kvalitetsarbete, se kapitel 3.2.

3.4 Mottagning

Inkommande substrat som kan ha betydelse för produktkvaliteten **skall** kontrolleras enligt dokumenterade rutiner. Kontrollen **skall** ske i den omfattning som anses nödvändig för att verifiera att inkommande substrat, tillsatsmedel och processhjälpmedel överensstämmer med specificerade krav.

Mottagningskontroll **skall** minst omfatta:

- dokumentation av mottagen vikt eller volym på inkommande substrat samt substrattyp
- kvalitetskontroll av substrat och avlägsnande av skadliga och främmande ämnen
- hantering av underkänt substrat
- rutiner vid ökad föroreningsrisk som innebär utökad analysverksamhet och särbehandling av färdig produkt.

Mottagningskontrollen **skall**:

- dokumenteras och kunna redovisas för kontrollorganet
- kontrollera att substrat överensstämmer med kravspecifikationer.

3.5 Behandlingsprocess

Behandlingen **skall** genomföras fackmannamässigt och med funktionell biologisk behandlingsteknik. Risken för kontaminering av hygieniserat material eller sammansättning med ej godkända substrat **skall** minimeras. Se bilaga 3 för krav på löpande driftkontroll för respektive anläggningskategori.

Driftparametrar som **skall** mätas och dokumenteras:

- typ och mängd av substrat, tillsats- och processhjälpmedel
- temperatur och pH i reaktorn
- tid mellan beskickningar (inmatningar)
- hydraulisk uppehållstid
- tid och temperatur under hygienisering
- organisk belastning.

Åtgärder mot återkontaminering och driftstörningar **skall** dokumenteras.

Kontroll under behandlingsprocessen **skall** utföras i den omfattning som anses nödvändig för att säkerställa att produkter som tillverkas uppfyller specificerade krav.

Driftparametrar väsentliga för kvaliteten **skall** dokumenteras.

Drifrutiner **skall** finnas som anger:

- vad som kontrolleras
- hur kontrollen går till
- hur ofta kontroll **skall** genomföras.

3.6 Provtagning

Den lägsta provtagnings- och analysfrekvensen beror på mottagen totalmängd till biologisk behandling enligt tabell 4 nedan. Proverna **skall** analyseras jämnt utspridda över året enligt gällande provtagningsplan. I det fall ett större antal prover tas än vad tabell 4 anger, **skall** varje enskilt prov klara de uppställda kraven. Det prov som tas ut **skall** representera hela den volym som passerar ledningen vid provtagningsögonblicket eller hela innehållet i behållaren. Provtagning **skall** ske på ett sådant sätt att systematiska fel undviks.

Vid våtrötning **skall** provtagning av metaller och näringsämnen ske minst veckovis. Dessa prov kan utgöra delar av ett samlingsprov som **skall** analyseras enligt tabell 4.

Analysmetoder enligt bilaga 2 **skall** användas.

Tabell 4. Lägsta tillåtna analysfrekvens

Mottagen totalmängd till biologisk behandling (ton/år)	Lägsta frekvens vid fortlöpande kontroll (antal/år)		
	Allt <u>utom</u> bakteriologiska prov och synliga föroreningar	Bakteriologiska prov ¹⁾	Synliga föroreningar
<5 000	1	4	12
5 000 – 10 000	2	4	12
> 10 000	4	4	12

1) Den bakteriologiska provtagningen vid den fortlöpande kontrollen **skall** bestå av en provtagning där n=5 [3] Totalt antal prov under ett år blir då 20 st.

Ett provtagningsprotokoll **skall** upprättas och minst innehålla:

- typ av prov (biogödsel)
- provets identitet
- provtagare
- provtagningsdatum
- produktionsplats
- eventuella avvikelser från provtagningsanvisningarna
- de analyser som ska utföras på provet.

Provtagningsprotokollet **skall** undertecknas av provtagaren. Avvikelser från provtagningsanvisningarna noteras om det inte finns möjlighet att ta ett nytt korrekt prov.

Hantering av prover samt provberedning före analys på laboratorium **skall** ske på ett sådant sätt att de slutliga analysresultaten inte påverkas.

3.6.1 Mätutrustning

Rutiner **skall** finnas för kalibrering och underhåll av utrustning som används för mätning av parametrar som behövs för bedömning av kvaliteten på biogödseln.

Kalibreringsprotokoll **skall** sparas i minst fem år. Alla analys svar från kalibreringen **skall** sammanställas årligen.

Processtermometer som används **skall** ha en mätnoggrannhet på minst 1 °C och mätprecisionen **skall** uppgå till ± 1 °C.

3.6.2 Mätning i hygieniseringsstanken eller rötammaren

Anläggning med tillstånd från Jordbruksverket att hygienisera **skall** kontinuerligt mäta temperaturen i hygieniseringsstanken eller rötammaren, beroende på typ av anläggning och godkännande, för att värmeförseln ska kunna styras. Temperatur kopplad mot tid **skall** protokollföras. Dessa temperaturmätningar **skall** journalföras för att visa att hygieniseringskraven uppfylls.

3.7 Produkt

3.7.1 Provtagningsplan

Tillverkaren **skall** genomföra provtagning av produkt samt upprätta en provtagningsplan innan prov tas ut. Provtagningsplanen **skall** vara godkänd av tillverkarens representant.

Provtagningsplanen **skall** minst innehålla följande:

- använda analysmetoder
- provtagningsfrekvens
- analys av näringsämnen, metaller och synliga föroreningar
- kontroll att hygieniseringen upprätthålls
- rutin för åtgärder i händelse av underkänt resultat och produkt
- instruktion för provtagning.

Analysvar från prover tagna enligt gällande provtagningsplan **skall** användas vid beräkning av medelvärden. De prov som tas ut **skall** representera hela den volym som passerar ledningen vid provtagningsögonblicket eller hela innehållet i behållaren. Provtagning **skall** ske på ett sådant sätt att systematiska fel undviks.

Analysrapporterna **skall** kunna visas upp i samband med de fortlöpande kontrollerna. Utgångna provtagningsplaner **skall** arkiveras i minst fem år.

3.7.2 Krav på produkt

Nedan redovisas de krav som ställs på den leveransklara produkten. Produkt som inte klarar kraven benämns ”avvikande produkt”. En förteckning över de analysmetoder som **skall** användas för att kontrollera gränsvärden framgår av bilaga 2. Lägsta tillåtna provtagnings- och analysfrekvens framgår av 3.6.

3.7.2.1 Metaller

Gränsvärden för metallhalter i biogödsel framgår av tabell 5. Provtagning för analys av metaller **skall** ske minst med den frekvens som framgår av 3.6. Om analysresultatet överstiger gränsvärdet blir den mängd biogödsel som provet representerar underkänd och mängden **skall** hanteras enligt 4.8. Medelvärdesbildning får ej tillämpas i syfte att få biogödseln att klara kraven.

Tabell 5. Gränsvärden för metallinnehåll i biogödsel

Metall	Maximal halt, mg/kg TS ¹⁾
Bly	100 ²⁾
Kadmium	1
Koppar	600 ²⁾
Krom	100 ²⁾
Kvicksilver	1
Nickel	50 ²⁾
Zink	800 ²⁾

¹⁾ Alla värden utom koppar och zink följer gränsvärdena för jordförbättringsmedel enligt Eco-label [5].

²⁾ För bly, koppar, krom, nickel och zink tillämpas samma värden som för avloppsslam som får spridas på åkermark, se SFS 1998:944 [6].

3.7.2.2 Smittskydd

Produkten **skall** uppfylla kraven på smittskydd enligt bilaga 3.

3.7.2.3 Synliga föroreningar

Mängden synliga föroreningar i flytande biogödsel bestäms genom månadsprov och ett glidande medelvärde beräknas utifrån resultaten från den senaste tolv månadersperioden [10]. Vid satsvis produktion bestäms mängden synliga föroreningar genom partiprov och ett glidande medelvärde beräknas utifrån resultaten från de senaste tolv partiproven [10]. Lägst frekvens vid fortlöpande kontroll av synliga föroreningar i fast biogödsel **skall** vara minst ett prov per parti.

Det glidande medelvärdet för synliga föroreningar i **flytande** biogödsel **skall** inte överskrida 10 cm²/kg biogödsel. Mätvärdet för enstaka provresultat **skall** inte överstiga 20 cm²/kg. För varje ordinarie prov (primärt prov) som skickas för analys, **skall** ett jämförbart referensprov sparas **och** förvaras fryst. Efter 1-12 timmar tas ett nytt prov (sekundärt prov). Det sekundära provet läggs direkt i frysen. Överstiger analysresultatet 20 cm²/kg, skickas referensprovet samt det sekundära provet för analys. Medelvärdet från alla tre proverna; primärprovet, referensprovet och det sekundära provet **skall** ersätta det tidigare analysresultatet vid beräkningen av det glidande medelvärdet. Händelsen **skall** hanteras som en avvikelse. I det fall då även medelvärdet för de tre proverna skulle visa > 20 cm²/kg är det aktuella partiet underkänt.

Det glidande medelvärdet för synliga föroreningar i **fast** (>20 % TS-halt) biogödsel får inte överskrida 30 cm²/kg biogödsel. Mätvärdet för enstaka provresultat får inte överstiga 60 cm²/kg. För varje ordinarie prov (primärt prov) som skickas för analys, **skall** ett jämförbart referensprov sparas och förvaras fryst. Efter 1-12 timmar tas ett nytt prov (sekundärt prov). Det sekundära provet läggs direkt i frysen. Överstiger analysresultatet 60 cm²/kg, skickas referensprovet samt det sekundära provet för analys. Medelvärdet från alla tre proverna; primärprovet, referensprovet och det sekundära provet **skall** ersätta det tidigare analysresultatet vid beräkningen av det glidande medelvärdet. Händelsen **skall** hanteras som en avvikelse. I det fall då även medelvärdet för de tre proverna skulle visa > 60 cm²/kg är det aktuella partiet underkänt.

Om det glidande medelvärdet överstiger 75 % av gränsvärdet **skall** avvikelse skrivas och åtgärdsplan tas fram.

Kravet för synliga föroreningar får inte tillgodoses genom tillämpning av teknik som finfördelar synliga föroreningar så att de blir mindre än 2,0 mm.

3.7.2.4 Särskilda krav på fast biogödsel

Grobara frön och växtdelar

Fast biogödsel får maximalt innehålla två grobara frön och växtdelar per liter.

Organisk substans

Produkten **skall** innehålla minst 20 % organisk substans, mätt som glödningsförlust, i viktprocent av torrsubstansen.

3.7.3 Kontroll av produkt

Kontroll av produkt **skall** utföras i den omfattning som anses nödvändig för att säkerställa att produkten uppfyller specificerade krav.

Kontroll av produkt **skall** minst omfatta:

- dokumentation av producerad, levererad, certifierad och underkänd mängd biogödsel
- innehållsdeklaration
- råd och anvisningar för användning av biogödsel
- rutiner för avlägsnande av certifikatmärke vid avvikande produkt
- anvisningar för kundinformation och konsekvensutredning vid levererad avvikande produkt.

3.8 Innehållsdeklaration

För en certifierad produkt **skall** en innehållsdeklaration skrivas. Den **skall** minst innehålla det som står i 3.8.1 nedan. Innehållsdeklarationen **skall vara representativ för den senaste analyserade produktionsperioden**. Om icke godkänd produkt avskilts under den aktuella perioden får dessa mätvärden exkluderas.

Innehållsdeklarationer från det senaste året **skall** vara lätt tillgängliga och **skall** lämnas ut på begäran.

3.8.1 Minimikrav på innehållsdeklaration för biogödsel vid användning inom lantbruket

Allmän information

Följande information **skall** redovisas i produktens innehållsdeklaration:

- certifieringsmärke och certifikatsnummer
- produktionsanläggning
- produktionsansvarig
- produktionsperiod
- ingående substrat, tillsatsmedel och processhjälpmedel i vikt- eller volymprocent
- text som anger att ställda miljökrav gällande metaller, smittskydd och synliga föroreningar uppfylls
- parametrar angivna enligt tabell 6
- råd och anvisningar för användning av biogödsel enligt kapitel 3.9.

Tabell 6. Parametrar som skall anges i innehållsdeklarationen för certifierad biogödsel

Parametrar	Benämning	Enhet
Totalkväve	N_{tot}	kg/ton
Ammoniumkväve	NH_4-N	”
Totalfosfor	P_{tot}	”
Kalium	K	”
Magnesium	Mg	”
Svavel	S	”
Kalcium	Ca	”
Organisk substans	-	glödgningsförlust i % av TS
pH	pH	-
Torrsubstanshalt	TS	viktprocent
Uppskattad densitet	$\rho_{\text{uppskattad}}$	kg/m ³

3.9 Råd och anvisningar för användning av biogödsel

Vid användning av biogödsel på åkermark **skall** Jordbruksverkets regler om växtnäring följas [7]. Om animaliska biprodukter ingår i produkten **skall** även ABP-lagstiftningen [2] [3] följas.

Maximal giva **skall** begränsas med avseende på de sju, i lagstiftningen reglerade, metallerna Pb, Cd, Cu, Cr, Hg, Ni och Zn [8]. Se även tabell 7 nedan.

Det **skall** finnas ett dokument benämnt ”Råd och anvisningar för användning av biogödsel”. Där **skall** framgå vilken mängd biogödsel som får spridas. Det näringsämne eller metall som är begränsande för spridningen **skall** anges. Om biogödseln enbart används som råvara i jord- eller gödselblandningar krävs ej sådant dokument.

Produktionsdjur får inte ges tillträde till mark där biogödsel använts som gödningsmedel, förrän den tid förflutit som anges i föreskriften [9]. Skörd av grovfoder från mark, där biogödsel använts som gödningsmedel, får inte genomföras förrän den tid förflutit som anges i förordningen [3].

Tabell 7. Gränsvärden för metalltillförsel till åkermark [8]

Metall	Årlig maximal mängd (g/ha och år)
Bly	25
Kadmium	0,75
Koppar	300 ¹⁾
Krom	40
Kvicksilver	1,5
Nickel	25
Zink	600

¹⁾ För koppar kan större mängder godtas om det kan visas att åkermarken där spridning **skall** ske behöver koppartillskott.

3.10 Distribution av biogödsel

Vid distribution **skall** biogödselns kvalitet inte försämrans genom att skadliga eller främmande ämnen tillförs. Åtgärder **skall** vidtas för att undvika återinfektion av smittämnen vid transport. En egenkontroll **skall** upprättas så att dessa krav tillgodoses. Vid behov **skall** en leverantörsbedömning utföras.

Om biogasanläggningen tillhör kategori A eller B enligt bilaga 3, tabell 10, **skall** transporten av biogödsel åtföljas av ett handelsdokument enligt krav i ABP-förordningarna [2] [3].

4 Tillverkarens egenkontroll

4.1 Allmänt

Tillverkaren **skall** genomföra en fortlöpande egenkontroll för att säkerställa att produkter som märks med certifieringsmärket uppfyller kraven i dessa certifieringsregler. De dokument som **skall** finnas tillgängliga hos tillverkaren och uppvisas vid kontroll indelas i styrande respektive redovisande dokument.

4.1.1 Tillverkarens representant

Det **skall** finnas en person som representerar tillverkaren vad avser egenkontrollen. Denna benämns tillverkarens representant och **skall** ha befogenhet och ansvar att säkerställa att den avsedda kvaliteten på certifierade produkter uppfylls och vidmakthålls.

4.2 Styrande dokument

Styrande dokument **skall** samlas i ett egenkontrollprogram. I egenkontrollprogrammet **skall** alla rutiner och instruktioner finnas som beskriver hur tillverkarens egenkontroll går till.

Nedanstående styrande dokument **skall** minst finnas:

- kvalitetspolicy
- ansvar och befogenheter
- rutiner för dokumentstyrning
- distributionslista för dokument
- rutiner för kontroll och provning
- anvisningar för hur resultaten från kontroll och provning ska redovisas
- anvisningar för substratleverantörer
- anvisningar för transportörer
- provtagningsplan
- rutiner för åtgärder vid icke godkänt provresultat
- anvisningar för hur märket ska användas
- hanteringsföreskrifter för färdiga produkter
- beskrivning av spårbarheten
- rutiner för hantering av underkänd produkt
- handlingsplan för förebyggande åtgärder
- rutiner för korrigerande åtgärder
- rutiner för hantering av klagomål
- rutiner för journalföring
- rutiner för årlig sammanställning av statistikuppgifter till Avfall web.

Endast aktuella utgåvor av dokument **skall** finnas tillgängliga för den berörda personalen i företaget. Rutiner för dokumentstyrning **skall** minst innehålla:

- en dokumentförteckning
- rutiner för framtagning av nya dokument
- rutiner för ändring av dokument
- rutiner för insamling av ogiltiga dokument
- distributionslista.

Om det både finns lagrade dokument på en dator och utskrifter i pärmar **skall** företaget ange vilket av de båda dokumentsystemen som innehåller originalen.

4.2.1 Kvalitetspolicy

Tillverkaren **skall** ha en kvalitetspolicy som beskriver ambitionen med avseende på kvalitet på produkten. I policyn **skall** framgå att man strävar mot ständig förbättring av produkten och verksamheten. Policyn **skall** vara förankrad i organisationen och fastställd av VD, teknisk nämnd eller styrelse.

4.2.2 Ansvar och befogenheter

Organisationen av egenkontrollen **skall** beskrivas så att det framgår vilka tjänster som har ansvar för kontrollen samt befogenheter att ingripa för att förhindra felaktig kvalitet.

4.3 Redovisande dokument

Tillverkaren **skall** kunna styrka att produkterna uppfyller certifieringskraven genom att insamla och bevara relevanta dokument. Dokumentation av kontroll och provning **skall** utföras i sådan omfattning att spårbarhet kan erhållas. Journaler **skall** innehålla kommentarer när avvikande resultat erhållits och beskrivning av åtgärder som vidtagits.

Arkiveringstider **skall** anges för dokument som avser egenkontroll. Journaler från provning och kontroll **skall** hållas tillgängliga för kontrollorganet och arkiveras i minst fem år.

Nedanstående redovisande dokument **skall** minst finnas:

- protokoll från ledningens genomgång
- protokoll från interna och externa kontroller
- protokoll från leverantörsbedömningar
- underlag för bedömning av nya substrat
- redovisning av mottagen vikt och volym av material och dess ursprung
- redovisning från substratleverantör av avvikelser angående substratets kvalitet
- redovisning från transportör av avvikelser angående substratets kvalitet
- redovisning från mottagningskontrollen av avvikelser angående substratets kvalitet
- redovisning av kontroll av löpande driftsparametrar och hygienisering
- redovisning av analysresultat
- redovisning av mängd certifierad produkt och användningsområde
- redovisning av mängd underkänd produkt och användningsområde
- konsekvensutredning vid avvikande produkt
- kalibrering av mätutrustning, datum och åtgärd
- redovisning av korrigerande åtgärder
- sammanställning av planerade åtgärder
- redovisning av klagomål.

4.4 Ledningens genomgång

Ledningen **skall** hålla dokumenterade genomgångar av egenkontrollen minst en gång om året för att säkerställa effektivitet, kvalitet och uppföljning. Protokoll **skall** föras. På ledningens genomgång **skall** minst nedanstående punkter behandlas:

- resultat från interna och externa kontroller
- sammanställning av provningsresultat, mängd behandlat substrat, producerad mängd certifierad produkt, producerad mängd avvikande produkt
- handlingsplan
- provtagningsplan
- avvikelserapporter
- klagomål
- korrigerande åtgärder.

4.4.1 Internkontroll

Ledningen **skall** utse internrevisorer som kontrollerar att egenkontrollen fungerar. Internkontroll av verksamheten **skall** genomföras minst en gång per år. Ledningen ansvarar för att en dokumenterad rutin finns upprättad. Rutinen **skall** ange hur internkontrollen planeras, genomförs, dokumenteras och rapporteras. Hela verksamheten **skall** kontrolleras under en treårsperiod.

4.5 Utbildning av personal

En utbildningsplan **skall** finnas som anger hur personalen får instruktioner och utbildning.

Kvalitetspåverkande personal **skall** ha erforderlig utbildning.

Tillverkarens representant **skall** ha genomgått en kurs vars huvudsakliga innehåll ska behandla hur certifieringsreglerna ska följas och tillämpas. Denna kurs kan antingen ges av Avfall Sverige, eller som en kurs godkänd av Avfall Sverige.

Kursen **skall** minst omfatta:

- leverantörsbedömning
- produktkrav
- smittskydd och hygienisering
- kontroll

Internrevisorer **skall** ha genomgått utbildning med åtminstone följande innehåll:

- Grundläggande om kvalitets- och miljöledningssystem
- Revision och ständig förbättring
- Olika typer av revisioner
- Organisera och initiera revisioner – revisionsprogram
- Förberedelse – revisionsplan
- Genomförande och intervjuteknik
- Rapportering och redovisning
- Avvikelser och korrigerande åtgärder – uppföljning och bedömning
- Utbildningen bör varva teori med praktisk tillämpning.

Internrevisorer **skall** dessutom ha kunskap om produktion av biogödsel. Att internrevisorn uppfyller de utbildningskrav reglerna föreskriver **skall** styrkas med ett utbildningsbevis. I de fall utbildningsbevis saknas kan tillverkarens representant skriva ett intyg som visar vilken kompetens internrevisorn har.

Personal som utför provtagning **skall** ha ett dokumenterat godkännande från tillverkarens representant att de har erforderlig kunskap om provtagningsmetodik och provtagningsrutiner. Utbildningen **skall** minst omfatta nedanstående moment.

- Genomgång av rutiner och checklistor för provtagning
- Teoretisk genomgång av provuttag, hantering, förvaring och leverans av analysprov
- Praktiskt genomförande av ovanstående

4.6 Hantering av färdig produkt

Hantering av färdig produkt **skall** ske så att en tillfredsställande homogenisering erhålls. Det **skall** beskrivas hur försämring av produkten förhindras vid hantering, lagring, packning och leverans.

4.7 Hantering av avvikande produkt

Produkt som inte uppfyller specificerade krav **skall** avskiljas. Eventuell märkning som antyder godkännande **skall** avlägsnas. Avvikande produkt får inte marknadsföras under samma namn eller beteckning som certifierad produkt. Om produkten redan har levererats då bristerna upptäcks **skall** kunden informeras. Händelsen och konsekvenserna **skall** utredas och redovisas på ledningens genomgång. Dokumentation om vidtagna åtgärder i händelse av underkänt resultat **skall** journalföras.

Om produkten klassificerats som avvikande till följd av ”smittskydd”, ”synliga föroreningar” eller ”grobara frön och växtdelar” kan produkten behandlas på nytt för att klara kraven.

4.8 Korrigerande åtgärder

Det **skall** finnas rutiner som beskriver vilka åtgärder som vidtas om avvikelser, som kan orsaka en felaktig produkt, upptäcks.

Minst följande **skall** dokumenteras:

- avhjälpande åtgärder
- utredning av orsakerna till uppkomna brister
- vidtagna åtgärder för att minimera risken för upprepning.

4.9 Spårbarhet

Levererade produkter **skall** kunna spåras till tillverkningsperiod, mellanlager och mottagande kund. Biogödsel **skall** spåras om den inte uppfyller kvalitetskraven enligt certifieringsreglerna. En rutin **skall** finnas för spårbarhet.

4.10 Handlingsplan

Tillverkaren **skall** utarbeta en handlingsplan för att säkra och förbättra produktens kvalitet. Aktiviteter som bedrivs i syfte att fortlöpande minska förekomsten av oönskade ämnen och föremål **skall** beskrivas.

Handlingsplanen **skall** minst omfatta:

- åtgärder i produktionen för att undvika eventuella kvalitetsbrister
- förebyggande åtgärder mot återinfektion av smittämnen
- förebyggande åtgärder mot tillförsel av oönskade ämnen och föremål i inkommande substrat.

4.11 Klagomål

Klagomål på certifierade produkter **skall** tillsammans med vidtagna åtgärder dokumenteras och hållas tillgängliga för kontrollorganet.

4.12 Inrapportering till Avfall Web

Certifikatsinnehavaren **skall** senast i mitten av april årligen rapportera in uppgifter enligt bilaga 5 till Avfall Sveriges webbaserade statistiksystem för hantering av avfallsstatistik – Avfall Web.

5 RISE övervakande kontroll

5.1 Allmänt om certifiering vid RISE

Certifiering vid RISE handläggs av, en från provning och kontroll skild enhet, RISE Certifiering. Avdelningen är underställd en certifieringsstyrelse med representanter från berörda industriområden. Styrelsen kan tillsätta expertgrupper för olika produktområden, t.ex. tekniska utskott. Certifiering av produkter vid RISE bedrivs i enlighet med SS-EN 17065 [4].

Produkter, som efter en inledande bedömning med bl.a. provning visar att de uppfyller ställda krav kan certifieras av RISE. Detta bekräftas genom certifikat, vilket vanligtvis innebär tillstånd att använda ett certifieringsmärke. En fortlöpande kontroll, bestående av tillverkarens egenkontroll och RISE övervakande kontroll, ska säkerställa att kraven uppfylls under certifikatets giltighetstid.

5.2 Genomförande

Certifierad återvinnings övervakande certifieringsorgan är RISE.

Den övervakande kontrollen utförs beroende på verksamhetens omfattning, minst en gång per kalenderår genom anmälda besök hos biogödseltillverkaren. Tidpunkten för besök bestäms av kontrollorganet. Även oanmälda besök kan förekomma. Varje kontroll kan vara en halvdag, fyra arbetstimmar exklusive restid eller en heldag, åtta arbetstimmar exklusive restid.

Kontrollorganet, i samråd med certifieringsorganet, gör fortlöpande en bedömning av vilken besöksomfattning som krävs för att kraven i SPCR120 uppfylls. De viktigaste faktorerna vid denna bedömning är huruvida tillverkaren har en fungerande egenkontroll och produkter som klarar de uppsatta kraven. Observera att omfattande förändringar av substrat eller förändringar i behandlingsprocessen kan ligga till grund för att öka frekvens och omfattning av kontrollerna.

Om tillverkaren har ett kvalitetssystem som är certifierat av ett ackrediterat certifieringsorgan kan kontrollorganets granskning av denna del i egenkontrollen normalt begränsas till kontroll av provningsresultat och kontrollrapporter.

5.3 Provning och kontroll

I samband med kontrollen görs vid behov en övervakad provtagning för att kontrollera att provtagningen sker på ett korrekt sätt. Det uttagna provet kan därefter kasseras eller analyseras enligt tillverkarens ordinarie rutiner.

5.4 Åtgärder vid underkänd egenkontroll

Om granskningen av tillverkarens egenkontroll ger underkännande **skall** orsakerna utredas av kontrollorganet. Utredningen kan resultera i förnyat kontrollbesök, omprövning eller underkännande av den fortlöpande kontrollen.

5.5 Rapportering

Resultatet av den övervakande kontrollen **skall** rapporteras skriftligt till certifikatsinnehavaren, se tabell 8.

Tabell 8. Bedömning av avvikelser och tidsangivelse för när åtgärder skall vara redovisade

Beteckning	Bedömningsgrund	Konsekvens
Stor avvikelse	<ul style="list-style-type: none"> • Frånvaro av en föreskriven rutin eller systematiskt återkommande avvikelse mot fastställd rutin eller avtal mellan parterna. • Mindre avvikelse som inte åtgärdats. • Avvikelse som kan påverka trovärdighet hos certifieringssystemet. 	Bör åtgärdas inom två veckor. Om det tar längre tid att korrigera avvikelsen bör en åtgärdsplan lämnas in till kontrollorganet inom två veckor.
Mindre avvikelse	<ul style="list-style-type: none"> • Enstaka brist i en rutin eller ett enstaka avsteg ifrån en rutin eller litet avsteg av avtal mellan parterna. • Avvikelsen påverkar sannolikt inte trovärdigheten hos certifieringssystemet. 	Krav på åtgärder som normalt följs upp inom sex veckor från det att slutgiltigt protokoll erhållits.
Notering	<ul style="list-style-type: none"> • Synpunkt eller förbättringsförslag till tillverkaren, vilken inte kan klassas som en avvikelse. 	Ej krav på direkt åtgärd. Dock lämpligt att tillverkaren beaktar noteringen.

6 Övriga villkor för certifiering

6.1 Allmänt

Villkoren i dessa certifieringsregler är baserade på principer som är fastställda i RISE egenkontrollprogram för certifiering. Kontrollant som genomför övervakande kontroll **skall** vara godkänd av RISE Certifiering.

6.2 Revidering av certifieringsregler

Avfall Sverige förbehåller sig rätten att ändra certifieringsregler efter beslut i styrgruppen för Certifierad återvinning. Vid förlängning av certifikat som lämnats enligt äldre regler fordras då att certifikatsinnehavaren förbinder sig att följa de reviderade reglerna. Certifikatsinnehavare **skall** dock ges rimlig tid för omställning till de reviderade reglerna om inte särskilda skäl för annan åtgärd föreligger.

När ändringar i regler görs **skall** syftet anges i samband med att ändringen kommuniceras.

Reglerna revideras en gång årligen, förutom i de fall det föreligger skäl för akuta regeländringar. Förfarandet avseende akuta regeländringar beskrivs nedan. Vid den årliga regelrevideringen skickas förslag på ändringar av reglerna på remiss i mars. Remissen skickas till alla tillverkare med certifikat, tillverkare under kvalifikationsår, till styrgruppen för Certifierad återvinning, Jordbruksverket och Naturvårdsverket. Remissen är även öppen för synpunkter från andra intressenter genom att förslaget publiceras på Avfall Sveriges webbplats, omnämns i Certifierad återvinnings nyhetsbrev och informeras om på Avfall Sveriges utbildningar. Remisstiden är fyra veckor från utskick. De nya reglerna kommuniceras av styrgruppen senast den 31 december och träder i kraft 1 januari ett år senare. Information om nya regler sker genom direktkommunikation med tillverkare som producerar certifierade produkter samt via nyhetsbrev och via Avfall Sveriges webbplats.

Styrgruppen kan när som helst fatta beslut om akuta regeländringar utan någon remiss. När tidpunkten för ikraftträdandet för dessa akuta regeländringar bestäms ska hänsyn tas till behov av omställningstid hos certifikatsinnehavarna och andra berörda samt syftet och orsaken till den akuta regeländringen ska anges. Med akut regeländring avses ändringar som snabbt måste införas för att:

1. lagstiftning ändrats och träder i kraft snabbare än den tidplan för regeländringar som anges ovan
2. väsentligt underlätta för certifikatsinnehavarna
3. certifieringssystemets förtroende hotas

6.3 Certifikatsinnehavarens ansvar

Certifikatsinnehavaren är ansvarig för att tillverkade produkter, i alla avseenden, överensstämmer med kraven enligt certifikatet. Produkterna **skall** dessutom vara lämpade för sitt ändamål och inte i övrigt vålla skada eller olägenhet.

6.4 Rätten att använda märket

Certifikatsinnehavaren har rätt att märka de produkter som omfattas av certifikatet med certifieringssystemets certifieringsmärke och dessutom rätt att använda märket vid annonsering eller annan reklam för produkterna. Annonsering får inte ske så att förväxling mellan certifierade och icke certifierade produkter kan uppstå.

6.5 Överlåtelse av certifikat

Certifikat får inte överlåtas.

6.6 Återkallande av certifikat

Certifieringsorganet kan med omedelbar verkan, definitivt eller temporärt, återkalla certifikat om certifikatsinnehavare brutit mot villkoren för certifikatet.

6.7 Åtaganden vid återkallande av certifikat

Certifikatsinnehavare, som får meddelande om att dennes certifikat återkallats, definitivt eller temporärt, **skall**:

- omgående upphöra med all hänvisning till certifikatet i annonsering eller annan reklam för ifrågavarande produkt
- ombesörja att certifieringsmärket avlägsnas på de dokument som är kopplade till ifrågavarande produkt
- betala alla kostnader som är förenade med att få de undermåliga redan levererade produkterna ersatta med sådana som uppfyller kraven i aktuella certifieringsregler
- informera mottagare av produkt och organisationer som direkt berörs av spridning av biogödsel på åkermark. KRAV tillhör denna kategori
- informera sekretariatet för Certifierad återvinning att ovanstående åtgärder genomförts.

6.8 Återlämnande av certifikat

För återlämnande av certifikat, efter temporärt återkallande, gäller samma regler som då certifikatet utfärdades första gången. Något nytt kvalifikationsår krävs inte om mindre än ett år förflutit sedan certifikatet återkallades, såvida inte certifieringsregler eller produktionsförhållandena ändrats.

6.9 Certifieringsorganets ansvar

Certifieringssystemets styrgrupp, där kontrollorganet är adjungerande, ansvarar för att de tekniska kraven i dessa certifieringsregler bygger på tillgänglig kunskap och erfarenhet.

Certifieringsorganet ansvarar för att granskningen av certifierade produkter mot kraven i dessa regler utförs.

6.10 Sekretess

Samtliga uppgifter som certifierings- och kontrollorganet samt systemägaren tar del av **skall** vara sekretesskyddade med nedanstående undantag.

Certifieringsorganet har rätt att:

- publicera uppgifter om certifikatsinnehavare, certifikatnummer, certifierade produkter, eventuell klassificering samt giltighetstid på sin webbplats

- offentliggöra beslut om återkallande av certifikat samt missbruk av certifikat eller märkning.

Systemägaren har rätt att:

- offentliggöra uppgifter om de totala mängder substrat och produkter som omfattas av certifieringssystemet, dock ej från enskilda tillverkare
- offentliggöra uppgifter om genomsnittliga produktkvaliteter, dock ej om kvaliteter från enskilda tillverkare
- via certifieringsorganet, ta del av information och handlingar kring varje enskild certifikatsinnehavare.

6.11 Överklagande

Överklagande av beslut från RISE **skall** ske skriftligen till RISE. Åtgärder till följd av överklagandet beslutas av RISE certifieringsstyrelse.

6.12 Avgifter

Avgifter för inledande bedömning, revidering, övervakande kontroll samt förlängning av giltighetstid för certifikat **skall** bekostas av sökanden eller certifikatsinnehavaren.

Tillverkare som producerar certifierade produkter **skall** även erlägga en årlig avgift till Avfall Sverige för medverkan i Certifierad återvinning. Avgiften **skall** täcka den administration som krävs för systemet och som Avfall Sverige ansvarar för. Kostnaden för administration fördelas mellan de anslutna tillverkarna och den fastslagna avgiften kommuniceras i god tid innan debitering sker.

7 Referenser

Nedan redovisas referenser tillhörande certifieringsreglerna samt dess bilagor.

Nr	Referens	Kommentar
1	Sjösättning av certifieringssystem för kompost och rötrest, AFR-rapport 257, RVF Utveckling, Rapport 99:2, Naturvårdsverket 1999.	Bakgrundsrapport till certifieringssystemen.
2	Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 av den 21 oktober 2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel.	Animaliska biprodukter regleras i dessa två förordningar, som benämns ABP-förordningarna. Detaljer intressanta för biogasanläggningar finns särskilt beskrivna i
3	Kommissionens förordning (EU) 142/2011 om genomförande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 av den 25 februari 2011.	Kommissionens förordning (EU) 142/2011.
4	SS-EN 17065, Certifieringsorgan - Allmänna krav vid certifiering av produkter.	Svensk- och europastandard angående krav på certifieringsorgan.
5	Eco-label: Kommissionens beslut av den 18 november 2015 om fastställande av reviderade ekologiska kriterier och de bedömnings- och kontrollkrav som är knutna till dessa kriterier för tilldelning av gemenskapens miljömärke till växtmedier. https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015D2099&from=EN www.svanen.se	Se på hemsidan under "EU Ecolabel for Businesses". I kriteriedokumentets bilaga, kriterium 5.1, finns tabell 3 som beskriver metallhalter i jordförbättringsmedel.
6	SFS 1998:944, Förordning om förbud m.m. i vissa fall i samband med hantering, införsel och utförsel av kemiska produkter.	
7	SJVFS 2004:62, Föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring.	Huvuddokument som reglerar spridningsmängder. Innehåller gränsvärden för fosfor och rekommendationer för kväve. Inget om metaller.
8	SNFS 1994:2, Kungörelse med föreskrifter om skydd för miljön, särskilt marken, när avloppsslam används i jordbruket.	Grunddokument om användning av avloppsslam. Kraven angående metalltillförsel till åkermark vid användning av biogödseln kommer från detta dokument.

9	<p>SJVFS 2014:43 (SJVFS 2006:84) Statens jordbruksverks föreskrifter om befattning med animaliska bioprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur.</p>	<p>Föreskriften kompletterar EU-lagstiftningen kring ABP. I bilaga 4 regleras alternativa hygieniseringsmetoder för matavfall, samt löpande driftkontroll för anläggningar kategori B som rötar matavfall.</p>
10	<p>Avfall Sverige Rapport U2014:13, Metod för bestämning av synliga föroreningar i biogödsel och förbehandlat matavfall.</p> <div style="border: 1px solid red; padding: 2px; margin-top: 10px;"> <p>Rapporten U2014:13 är uppdaterad. Den nya versionen gäller från 2025-01-01.</p> </div>	<p>Metoden som beskrivs i dokumentet bygger på en metod beskriven i ”Methodenbuch zur Analyse organischer Düngemittel, Bodenverbesserungsmittel und Substrate” från 2006 och som anpassats för analys av flytande och fast biogödsel.</p>

8 Bilagor

Bilaga 1a Substrat

Bilaga 1a återfinns på Avfall Sveriges webbplats och uppdateras kontinuerligt.
<https://www.avfallsverige.se/fakta-statistik/certifierad-atervinning/certifieringsregler-for-biogodsels/>

Det åligger tillverkare av certifierade produkter att försäkra sig om att de tillämpar gällande version av bilaga 1a.

Beslutsordning för att godkänna nya substrat finns på Avfall Sveriges webbplats.

Bilaga 1b Tillsats- och processhjälpmedel

Bilaga 1b återfinns på Avfall Sveriges webbplats och uppdateras kontinuerligt.
<https://www.avfallsverige.se/fakta-statistik/certifierad-atervinning/certifieringsregler-for-biogodsels/>

Det åligger tillverkare av certifierade produkter att försäkra sig om att de tillämpar gällande version av bilaga 1b.

Beslutsordning för att godkänna nya tillsats- och processhjälpmedel finns på Avfall Sveriges webbplats.

Tabellen med analysmetoder ska utredas och kommer att uppdateras innan 2025.

Bilaga 2 Metoder för analys av biogödsel

Analys och rapportering av data **skall** utföras enligt de metoder som anges i Tabell 9 nedan. Analyserna **skall** utföras av ackrediterat laboratorium.

Tabell 9. Metoder för analys av biogödsel

Analysparameter	Metod ³⁾	Hänvisning i SPCR 120
Metaller totalhalt (Pb, Cd, Cu, Cr, Hg, Ni, Zn)	SS-EN ISO 11885:2009	Kap 3.7
Synliga föroreningar	Avfall Sverige Rapport U2014:13	Kap 3.7
Grobara frön och växtdelar (enbart fast biogödsel)	BGK kap IV B1, 2006 ¹⁾	Kap 3.7
Torrsubstanshalt (TS-halt)	SS-EN 12880	Kap 3.8
Organisk substans. Mäts som glödningsförlust i vikt-% av TS	SS-EN 12879	Kap 3.7 och kap 3.8
Totalkväve	SS02801-1/SS-ISO 11261	Kap 3.8
Totalfosfor	SS-EN ISO 11885:2009	Kap 3.8
Kalium, magnesium, svavel och kalcium	SS-EN ISO 11885:2009	Kap 3.8
Ammoniumkväve	ISO 5664:1984	Kap 3.8
pH	SS-EN-ISO 10390	Kap 3.8
Bakteriologiska parametrar ²⁾		
<i>Escherichia coli</i>	NMKL no 125, 2005, 4:e utgåvan	bilaga 3
<i>Enterococcus</i>	NMKL no 68, 2011, 5:e utgåvan	bilaga 3
<i>Salmonella</i>	NMKL no 71, 1999, 5:e utgåvan	bilaga 3

¹⁾ Bundesgütegemeinschaft Kompost, ISBN 3-939790-00-1

²⁾ Dessa analyser **skall** utföras enligt standardmetoder utgivna av NMKL (Nordisk metodikommitté för livsmedel, National Veterinary Institute, Oslo, Norge).

³⁾ Andra metoder kan användas under förutsättning att de genom ringtester eller på annat sätt visats ge likvärdiga resultat med likvärdig eller bättre mätosäkerhet.

Bilaga 3 Krav på smittskydd

Denna bilaga redovisar olika anläggningskategorier och krav på dessa. Anläggningar där biogödsel tillverkas delas in i olika anläggningskategorier, beroende på vilka substrat som hanteras. Omfattningen av kraven beror på om animaliska biprodukter (ABP) används som substrat eller ej. För analysmetoder hänvisas till bilaga 2.

Det åligger varje tillverkare att vara uppmärksam på driftstörningar som kan innebära att smittämnen sprids inom anläggningen. I förekommande fall **skall** aktuell tillsynsmyndighet kontaktas för rådgivning och utredning av erforderliga saneringsåtgärder.

I tabell 10 nedan definieras de olika anläggningskategorierna samt vilka kontrollkrav som gäller för respektive anläggningskategori. Löpande driftkontroll och produktkontroll sker kontinuerligt då anläggningen är i drift, se respektive avsnitt nedan.

Tabell 10. Krav på löpande driftkontroll och produktkontroll för anläggningskategori A, B och C med avseende på smittskydd

Anläggningskategori		Löpande driftkontroll	Produktkontroll
A	Anläggning som behandlar organiska restprodukter inklusive animaliska biprodukter.	Krävs	Krävs
B	Anläggning som behandlar organiska restprodukter och enbart animaliska biprodukter som kan behandlas enligt nationell lagstiftning. ¹⁾	Krävs	Krävs
C	Anläggning som enbart behandlar vegetabiliskt avfall, t ex foder- och energigrödor.	Krävs	Krävs ej

¹⁾ Se Kommissionens förordning (EU) 142/2011, bilaga V, kapitel III, avsnitt 2, punkt 2 för ytterligare detaljer [3]. I SJVFS 2014:43, bilaga 4 [9] återfinns behandlingskrav för dessa avfallsslag.

Löpande driftkontroll

I kapitel 3.5 anges vilka löpande driftparametrar som ska mätas och dokumenteras.

Anläggningar kategori A

Anläggningar kategori A i enlighet med Kommissionens förordning (EU) 142/2011, bilaga V, kapitel III, avsnitt 1.

Används ABP-material som substrat i biogasanläggningar, utrustade med en enhet för pastörisering/hygienisering, **skall** följande minimikrav uppfyllas:

- 1) Maximal partikelstorlek innan materialet tillförs: 12 mm, gäller ej naturgödsel, mag- och tarminnehåll
- 2) Minimitemperatur för allt material i enheten: 70 °C
- 3) Minimitid i enheten utan avbrott: 60 minuter.

Om anläggningen har en alternativ omvandlingsmetod (Kommissionens förordning (EU) 142/2011, bilaga V, kapitel III, avsnitt 2) som godkänts av Jordbruksverket, **skall** metodens motsvarande kritiska parametrar (tid och temperatur) uppfyllas i enlighet med villkoren i tillståndet. Tillståndet **skall** uppvisas vid kontrollorganets kontroll.

Anläggningar kategori B

Jordbruksverkets föreskrifter om animaliska biprodukter [9] anger vilka driftkrav som **skall** uppfyllas, se tabell 11.

Tabell 11. Parametrar för hygienisering av matavfall i samband med rötning för tillverkning av biogödsel som enbart skall användas inom landet

Behandlingsmetod	Parametrar som skall uppfyllas	Förutsättningar
Termofil rötning	Temperatur: minst 55°C. Exponeringstid ¹⁾ : minst 6 timmar (kan utföras som hygienisering före rötning).	Allt material skall uppnå angiven temperatur. Medeluppehållstiden vid efterföljande rötning ²⁾ är minst 7 dygn vid 55°C.

¹⁾ Med exponeringstid menas den tid då inget avfall tas ut eller tillförs reaktorn.

²⁾ Medeluppehållstiden beräknas så att den minst gäller för 95 % av materialet.

Anläggningar kategori C

I kapitel 3.5 anges vilka löpande driftparametrar som **skall** mätas och dokumenteras. Specificerade behandlingskrav med avseende på växtpatogener saknas för närvarande.

Produktkontroll

Anläggningar kategori A och B

Anläggningar kategori A och B i enlighet med Kommissionens förordning (EU) 142/2011, bilaga V, kapitel III, avsnitt 3.

Escherichia coli och *Salmonella* **skall** provtas i två separata provpunkter.

Representativa prov **skall** tas under eller omedelbart efter omvandling på biogasanläggningen för att övervaka processen. Nedanstående krav **skall** uppfyllas:

- *Escherichia coli* $n = 5, c = 1, m = 1000, M = 5000$ i 1 g prov
Förklaring av n, m, M och c ges i Tabell 12 nedan.

Observera att *Escherichia coli* alltid **skall** ingå i provtagning och analys enligt ovan vid produktkontroll enligt SPCR 120.

Representativa prov från biogödsel, som tagits i leveranspunkt för produkt, **skall** uppfylla följande krav:

- *Salmonella*:   inga fynd i 25 g prov: $n = 5, c = 0, m = 0, M = 0$

Undantag från krav om separata provpunkter för *Escherichia coli* och *Salmonella* kan medges om leveranspunkten ligger direkt efter omvandling.

Ur SPCR 120s synpunkt är det frivilligt att analysera enterokocker. Det görs i så fall omedelbart efter omvandling. Om enterokocker analyseras så är ABP-lagstiftningens krav:

- Enterokocker: $n = 5, c = 1, m = 1000, M = 5000$ i 1 g prov

Tabell 12. Förklaring av parametrar vid provtagning

Parameter	Förklaring
n	Antalet prover som ska testas
m	Gränsvärde för antalet bakterier; resultatet anses tillfredsställande om antalet bakterier i samtliga prover inte överstiger m
M	Maximivärde för antalet bakterier; resultatet anses icke tillfredsställande om antalet bakterier i ett eller flera prover är M eller fler
c	Antalet prover i vilka antalet bakterier får ligga mellan m och M och provet trots detta kan godtas, förutsatt att antalet bakterier i övriga prover är högst m.

Anläggningar kategori C

SPCR 120 ställer inget krav på produktkontroll för anläggningskategori C.

Hygienkrav vid insamling av substrat och transport av biogödsel samt åtgärder för att hindra återinfektion

Hygienkraven vid insamling av substrat och transport av biogödsel kan uppfyllas på olika sätt beroende på hur transportererna organiseras. Rutinerna utformas specifikt för varje enskild anläggning. Exempel på transportlösningar:

- Transport av biogödsel till slutanvändaren sker med samma behållare som transport av substrat till biogasanläggningen
- Transport av biogödsel sker med en behållare som enbart transporterar biogödsel
- Transport sker med s.k. ”tvåfacksbil”, d.v.s. biogödsel och substrat transporteras i en behållare med två separata fack.

Hygienkraven framgår av Kommissionens förordning (EU) 142/2011 [3]

- bilaga V, kapitel II - Hygienkrav för biogas- och komposteringsanläggningar
- bilaga VIII – Insamling, transport och spårbarhet

De ovan angivna bilagorna beskriver bland annat identifiering av ABP-materialet, krav på fordon och behållare, handelsdokument samt krav på åtgärder för att hålla obehandlat material och framställda produkter separerat.

Alla tillämpliga krav i ABP-lagstiftningen **skall** uppfyllas.

Begreppet ”användning”, rengöring, tvätt och desinfektion av fordon och behållare

Kommissionens förordning (EU) 142/2011, bilaga VIII, kapitel I, avsnitt 1, Fordon och behållare, punkt 2 [3], nämner att:

*”Fordon och returbehållare ...**skall**:”*

”b) rengöras, tvättas och/eller desinficeras efter varje användning i den omfattning som krävs för att förhindra korskontaminering.”

Ur certifieringssynpunkt innebär detta att det **skall** finnas dokumenterade rutiner som definierar:

- När rengöring, tvätt och desinfektion ska ske, dvs. tillverkaren måste själv tolka vad begreppet ”användning” innebär
- Hur rengöring, tvätt och desinfektion ska utföras, utvändigt och invändigt, desinfektionsmedel, vatten, handhavande m.m.
- Var rengöring, tvätt och desinfektion ska ske, vid anläggningen eller på annan plats
- Att rengöring, tvätt och desinfektion har skett, dvs. ett redovisande dokument med signatur.

Växelvisa transporter, medgivande från Jordbruksverket

Enligt Kommissionens förordning (EU) 142/2011, bilaga VIII, kapitel I, avsnitt 1 [3] **skall** behållare som används för både in- och uttransport av ABP-material genomgå rengöring, tvätt och desinfektion efter att substraten lossats och före att biogödsel fylls på. Detta gäller både substrat och biogödsel.

Avsteg från reglerna i föregående stycke kan göras då Jordbruksverket medger ett förfarande med ”växelvisa transporter”. ”Växelvisa transporter” innebär att stallgödsel transporteras till en biogasanläggning och lossas och där biogödsel fylls på utan mellanliggande rengöring, tvätt och desinfektion.

Certifikatsinnehavaren kan utföra transportererna på detta sätt utan att söka dispens från certifieringsorganet. I detta fall **skall**:

- transportererna gå till och från samma gård
- det finnas ett skriftligt avtal mellan biogödselproducent och mottagare om på vilket sätt transportererna sker
- leveranspunkten av biogödsel betraktas som den punkt vid biogasanläggningen där biogödsel lastas. Detta kan innebära att biogödselns kvalitet förändras
- ovanstående tre punkter framgå av certifikatsinnehavarens egenkontrollprogram för biogödseln
- förfarandet framgå av särskilt framtaget förenklat handelsdokument som Jordbruksverket tagit fram för rötrest och kompost.

Bilaga 4 Utformning av märket för certifierad biogödsel

Färgexemplar

Gråskala

Bilaga 5 Obligatoriska uppgifter till Avfall Web

Tillverkare av certifierade produkter ska årligen rapportera nedan obligatoriska uppgifter i Avfall Web.

Uppgifter om anläggningen

Antal rötchammare (st)

Rötkammarvolym (m³)

Tillåten mängd biologiskt nedbrytbart material enligt tillstånd (ton)

Behandlade mängder totalt (ton)

Energiproduktion totalt (MWh)

Metanhalt (% medel/år)

Temperatur (grader celsius)

Behandlade mängder substrat

Behandlad mängd inhemskt matavfall (ton)

Behandlad mängd importerat matavfall (ton)

Behandlad mängd från slakteri (ton)

Behandlad mängd från livsmedelsindustri (ton)

Behandlad mängd gödsel (ton)

Behandlad mängd energigrödor (ton)

Behandlad mängd avloppsslam (ton)

Behandlad mängd från livsmedelsbutiker (ton)

Behandlad mängd industrislam (ton)

Behandlad mängd restrprodukter från jordbruk (ton)

Behandlad mängd gräs och andra mellangrödor (ton)

Behandlad mängd övrigt (ton)

Användning av den producerade energin

Biogas till värme (MWh)

Biogas till uppgradering (MWh)

Biogas till elproduktion (MWh)

Biogas till industriell användning (MWh)

Biogas till övrigt (MWh)

Biogas som facklats (MWh)

Biogödsel

Certifierad enligt SPCR 120 (Ja/Nej)

Andel certifierad biogödsel (%)

Biogödsel ur rötammaren (ton våtvikt)

Varav godkänd för ekologisk produktion (%)

Avsättning biogödsel där växtnäring tas till vara (%)

Annan avsättning biogödsel (%)

Fasseparering/efterbehandling av biogödsel (Ja/Nej)

Beskrivning av fasseparering/efterbehandling biogödsel (fritext)

För respektive kvalitet av biogödsel - icke avvattnad (s.k. full biogödsel),

avvattnad flytande, avvattnad fast - ska följande anges:

Mängd (ton våtvikt)

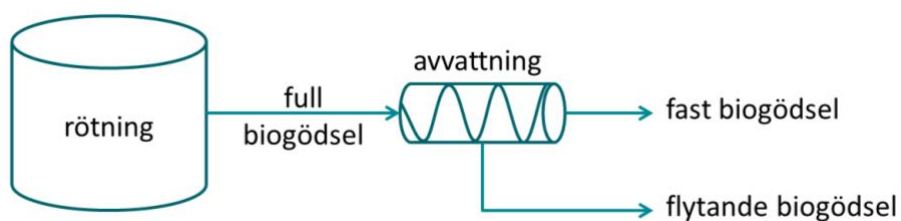
Innehåll av tungmetaller (medel/år) (mg/kg TS)

Innehåll av växtnäring (medel/år) (kg/ton)

Jordförbättrande och fysikaliska egenskaper (medel/år)

Synliga föroreningar (medel/år) (cm²/kg)

Förtydligande bild avseende skillnaden mellan full, fast och flytande biogödsel.

AVFALL SVERIGE

Adress Baltzarsgatan 25, 211 36 Malmö
Telefon 040-35 66 00
E-post info@avfallsverige.se
Hemsida www.avfallsverige.se